

Älkää purkako toimivaa palvelua – säilyttäkää kasvatus- ja perheneuvonta sosiaalihuoltolaissa

Me allekirjoittaneet vaadimme, että kasvatus- ja perheneuvonta säilytetään sosiaalihuoltolaissa moniammatillisena palveluna (sosiaalityö, psykologia ja lääketiede), jossa psykologien osaaminen on kiinteä osa hoitoa ja tukea – ei pelkkä konsultatiivinen lisä.

Sosiaali- ja terveysministeriön muutosehdotus poistaisi kasvatus- ja perheneuvonnasta vaatimuksen moniammatillisesta toteutuksesta sosiaalityön, psykologian ja lääketieteen yhteistyönä. Käytännössä tämä tarkoittaisi nykyisten perheneuvolapalveluiden supistumista, integroitumista muihin palveluihin tai poistumista kokonaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan psykologien työpanoksen merkittävää vähentämistä varhaisen tuen lapsiperhepalveluista.

Tavoiteltu säästö on noin 7,4 miljoonaa euroa vuodessa. Samalla kuitenkin sivuutetaan kysymys siitä, mitä kustannuksia syntyy, kun varhaista tukea heikennetään.

Nykyisellään kasvatus- ja perheneuvonta on yksi harvoista palveluista, jossa lapsen, vanhempien ja koko perheen tilannetta voidaan tarkastella yhdessä. Kasvatus- ja perheneuvonnan yksi ydintehtävistä on perheen vuorovaikutussuhteiden tukeminen. Lapsen oireilu ei synny tyhjiössä. Taustalla voivat olla vanhemman uupumus, trauma, perheen kriisit, vuorovaikutuksen haasteet, ylisukupolviset ongelmat tai neuropsykiatriset vaikeudet. Näiden tunnistaminen ja hoitaminen vaatii psykologista asiantuntemusta osana hoitoprosessia – ei irrallista konsultaatiota.

Sosiaalityöntekijöiden ja psykologien moniammatillinen työparityö on keskeinen tekijä perheneuvolapalvelun vaikuttavuudessa. Perheneuvola toimii esimerkkinä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon saumattomasta yhteistyöstä, jossa eri ammattilaisten osaaminen muodostaa toimivan kokonaisuuden.

Lasta ei voi hoitaa kuten yksittäistä aikuista. Lapsen hyvinvointi rakentuu suhteissa ja arjessa. Siksi lapsen mielenterveyden tukeminen täytyy tehdä systeemisesti, yhdessä perheen ja kasvuympäristön kanssa. Tämä on myös WHO:n suositusten mukaista.

Perheneuvolassa ei anneta vain “neuvoja”. Siellä tehdään vaativaa psykososiaalista muutostyötä:

- tuetaan vanhemmuutta ja varhaista vuorovaikutusta
- tunnistetaan kehityksellisiä ja mielenterveyden haasteita
- toteutetaan psykologisia tutkimusjaksoja
- autetaan ero- ja kriisitilanteissa
- ehkäistään lasten ja nuorten vakavampaa oireilua
- ohjataan oikea-aikaisesti jatkohoitoon
- tuetaan koko perheen vuorovaikutusta, tunneyhteyttä ja toimintakykyä
- tuetaan vanhempien parisuhdetta

Psykologeilla on ainutlaatuinen koulutus lapsen kehityksestä, traumojen vaikutuksista, vuorovaikutussuhteista ja mielenterveydestä. Psykologiset arviot edellyttävät psykologin yliopistotasosta koulutusta ja ammattiosaamista. Vain psykologeilla on koulutus psykologisten tutkimusten, kehityksellisten arvioiden sekä vuorovaikutus- ja mielenterveysilmiöiden kokonaisvaltaiseen arviointiin. **Tätä osaamista ei voida korvata konsultatiivisesti tai siirtää muiden ammattiryhmien vastuulle.**

Jos psykologien työpanosta vähennetään perustason palveluista, ongelmat eivät katoa – ne siirtyvät raskaampiin ja kalliimpiin palveluihin tai kuormittavat muita jo valmiiksi ruuhkautuneita perustason palveluja, kuten koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä neuvolapsykologipalveluita. Perheneuvolapsykologien määrän vähentäminen ja työroolin muuttaminen vaatisi koko perustason palvelujen uudelleen organisoimista.

Seurauksena voi olla:

- lisääntyvä erikoissairaanhoidon tarve
- muiden perustason palveluiden ruuhkautuminen
- pidemmät hoitotaksot
- kasvava lastensuojelun kuormitus
- palvelujen pirstaloituminen
- vaikeuksien pitkittyminen lapsilla ja perheillä

Tutkimuksista tiedetään, että lapsuusajan mielenterveysongelmilla on pitkäkestoisia vaikutuksia koulunkäyntiin, työkykyyn, ihmissuhteisiin ja aikuisiän mielenterveyteen. Varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki säästävät sekä inhimillistä kärsimystä että yhteiskunnan varoja.

Perheneuvola on jo nyt toimiva matalan kynnyksen yhden luukun palvelu. Sen sijaan, että toimivaa järjestelmää puretaan, sitä tulisi vahvistaa.

Me vaadimme, että:

- kasvatus- ja perheneuvonta säilytetään sosiaalihuoltolaissa omana palvelunaan
- kasvatus- ja perheneuvonnan moniammatillinen toteutus psykologien, sosiaalityöntekijöiden ja lääkärin yhteistyönä säilytetään lakisääteisenä
- psykologien rooli säilyy osana varsinaista hoito- ja muutostyötä

- **lapsiperheiden varhaiseen tukeen panostetaan myös tulevaisuudessa**

Lasten ja perheiden oikea-aikainen tuki ei ole menoerä. Se on investointi tulevaisuuteen.

Tämän adressin tavoitteena on kerätä vähintään 10 000 allekirjoitusta lasten, nuorten ja perheiden oikea-aikaisten palveluiden turvaamiseksi. Valmis adressi toimitetaan sosiaali- ja terveysministeriölle sekä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle osana sosiaalihuoltolain muutosten käsittelyä.

Adressin tekijät

Andersson, Pia – psykologi
Aromaa, Aija – sosiaalityöntekijä
Eilittä, Elvira – psykologi
Etelävuori, Raita – sosiaalityöntekijä
Etholén, Saku – psykologi
Hänninen, Suvi – sosiaalityöntekijä
Kis, Hanna – psykologiharjoittelija
Kokkonen, Jolene – sosiaalityöntekijä
Kullberg, Marianne – psykologi
Kytölä, Jenna – psykologi
Lehtonen, Minna – psykologi
Leppikangas, Kaisa – psykologi
Livingston, Heidi – psykologi
Lundqvist, Veronica – sosiaalityöntekijä
Pöyhönen, Julia – psykologi
Quandt, Lisa – sosiaalityöntekijä
Railo, Aino – psykologi
Rajainmäki, Sini – psykologi
Rannila, Eveliina – sosiaalityöntekijä
Rantanen, Mervi – psykologi
Seppänen, Henriikka – psykologi
Siikjärvi, Ella – psykologi
Sihvo, Eva – sosiaalityöntekijä
Vuorila, Elina – psykologi
Vuorinen, Heli – psykologi
Wahlstedt, Maria – sosiaalityöntekijä
Wiikla, Jenni – sosiaalityöntekijä

Lähteet

Kalland, M. (2014). Vanhemmuuden tukeminen vauva- ja lapsiperheissä. *Duodecim*, 130(16), 1613–1619.

Kieling, C., Baker-Henningham, H., Belfer, M., Conti, G., Ertem, I., Omigbodun, O., Rohde, L. A., Srinath, S., Ulkuer, N., & Rahman, A. (2011). Child and adolescent mental health worldwide: Evidence for action. *The Lancet*, 378(9801), 1515–1525. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(11\)60827-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60827-1)

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2025). *Sosiaalihuoltolain muutosehdotus* (luonnos).

Sosiaali- ja terveysministeriö. (2025). *Kasvatus- ja perheneuvonta, nykytilan kuvaus*.

World Health Organization. (2021). *Guidance on community mental health services: Promoting person-centred and rights-based approaches*. World Health Organization.

Suomen Psykologiliitto. (2024). *Psykologiliiton terveiset kehysriiheen: kaikki leikkaaminen ei ole säästämistä*. Haettu osoitteesta <https://www.psyli.fi>

Sini Rajainmäki